

YENİ “KİT”LERE İHTİYAÇ VAR

Kongrenin birinci günü “Krizde Türkiye Sanayinin Durumu ve

Geleceği- I” başlığı altında yapılan üçüncü oturumun başkanlığını Kongre

Yürütme Kurulu Üyesi Nadir Avşaroğlu yaptı. Oturuma konuşmacı olarak; Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Aziz Konukman, Devlet Planlama Teşkilatından (DPT) Planlama Uzmanı Rahmi Aşkın Türel, Marmara Üniversitesi İktisat Bölümü Öğretim Üyesi Dr. Ercan Sarıdoğan katıldı. Tablolarla ve grafiklerle sanayinin durumunu ortaya koyan konuşmacılar ülkenin sanayileşmesinde ve teknolojik dönüşümünün sağlanmasında kamunun rolünün yetersizliğine dikkat çekerek, toplumsallaşmayı devreye sokan ve kamunun sahte kamulaştırmasının önünü kapatan yeni Kamu İktisadi Devlet Teşekküllerine ihtiyaç olduğunu belirttiler.

“PLANLAMA MEKANİZMASI İŞLEVSİZ”

“Kriz Sonrası Ortamda Uluslararası İşbölümü ve Türkiye Sanayi” başlıklı sunumu Prof. Dr. Aziz Konukman ile birlikte hazırlayan ve sunumun ilk bölümünde konuşan Rahmi Aşkın Türel, Türkiye ekonomisinin imalat sanayi yapısının büyük ölçüde düşük ve orta düşük sektörlerden ve üretimden oluştuğunu çeşitli grafiklerle anlattı. 2000'den 2008'e kadar neredeyse tüm sektörlerde ihracatın ithal ara malına olan bağımlılığının arttığını gördüğünü kaydeden Türel, tabloların durumun vahametini ortaya koyduğunu ve vahim bir duruma işaret ettiğini belirtti. Yüksek teknoloji sektörlerin ciddi anlamda ithal ara malına bağımlılığının söz konusu olduğunu vurgulayan Türel, mevcut kur

politikalarıyla birleştiğinde Türkiye'de uygulamada istihdam yaratmayan bir büyüme sürecinin görüldüğüne dikkat çekti. İleri teknoloji sektörlerinin aynı zamanda sermaye yoğun sektörler olması nedeniyle dolaylı olarak iş gücü kullanan sektörler olduğunu söyleyen Türel, Türkiye ekonomisinin orta uzun dönem perspektifleri açısından mevcut duruma ilişkin şu tespitlerde bulundu: “Kalkınmayı bir sanayileşme perspektifinde ve sanayileşme perspektifini de teknoloji temelinde tanımlayan bir stratejisinin olmadığını görüyoruz. Elbette belli stratejiler var, kalkınma planları, bunlara dayalı olarak çıkan dokümanlar ve stratejiler var; ama

temelde sanayileşme açısından ön planda olan ve bunu teknoloji temelinde gerçekleştirmeye çalışan, yani yüksek katma değerli malların üretimine geçmeyi amaçlayan bir

yapının olmadığını görüyoruz. Dış dünyayla bütünleşme büyük ölçüde piyasa mekanizmasına bırakılmış, piyasanın kendi kaynak tahsis mekanizmasıyla her şeyi çözebileceği gibi varsayım var. Türkiye'nin özellikle 1980 sonrası politikalarında,

2001 krizi sonrası politikalarında da bunun hızlandığını görüyoruz. Kamunun ülkenin sanayileşmesinde ve teknolojik dönüşümünün sağlanmasında rolü çok yetersiz. Fiziki ve sosyal altyapı alanında ciddi bir eksiklik var ve teknolojik altyapı

dediğimiz yeni alanlara giriş; yeni, yüksek katma değerli mal üretimine geçiş açısından da kamunun yetersiz olduğu, planlama mekanizmasının ise işlevsiz olduğunu görüyoruz. Bu da ekonominin orta uzun dönem büyüme perspektiflerini olumsuz yönde

“SÖYLEDİKLERİMİZİN MAKRO POLİTİKALARLA BAĞLARINI KURMALIYIZ”

Sunumun ikinci bölümünde konuşan Prof. Dr. Aziz Konukman ise ne yapılması gerektiğine dair önerileri dile getirdi. Kamu harcamalarını çoğaltan ve hızlandıran mekanizmaların harekete geçirilerek gelir artışlarının planlanması gerektiğini kaydeden Konukman, kamunun öncülüğünde yeni bir açılım yapılarak özel sektörün yatırım yapar hale getirilebileceğini; fakat bunun emek karşıtı bir hareketle ya da AKP iktidarı ile olamayacağını savundu. “İsrarla o sisteme devam edeceğiz” denilmesi durumunda açık faşizme gidileceği uyarısında bulunan Konukman şöyle konuştu: “Kamu harcamalarını kıs, vur abalya, vergileri yükselt, insanları içeri al, çıkart, hukuku tasfiye et, bunun anlamı ne olur? Bunun anlamı açık faşizmin bir başka yansıması olur ve dünya da bu deneyimleri yaşadı. Keynesyen politikalar, sosyal politikalar ve bir sosyalizm alternatifini gündeme getiremediğiniz zaman faşizm kabak gibi ortaya düşüyor! Oradan da mı çıkış yok; o zaman savaşlar oluyor.”

Merkezi Planlama Olmalı

Bu kısıtlar altında yeni kalkınma stratejisinin nasıl olması gerektiğine dair açıklamalarda bulunan Prof. Dr. Aziz Konukman, öncelikle ülkenin kaynaklarını yönlendirecek bir otoriteye ihtiyaç olduğunu, bu otoritenin DPT ya da başka bir kuruluş olabileceğini; fakat mekânsal boyutunun ihmal edilmemesi gerektiğini işaret etti. Mekânsal vurguda GAP yanılığını örnek

gösteren Konukman, merkezi planlama ile hiçbir bağı olmayan düzenlemelerin tedarik zincirlerinin başka halkaları olduğunu savunarak, KOBİ'lere ve yerel odaklara uluslararası sermaye doğrultusunda dünya ekonomisine eklenmenin yollarını gösterdiğini ileri sürdü. Buralarda AR-GE'ye taşeron olunamadığını, tam tersine daha çok meta zincirlerinde taşeron olunabildiğini kaydeden Konukman, çıkış noktası olarak yüksek teknolojiyi gerektiren ürünlere ağırlık verilmesi ve AR-GE'nin artırılması gerektiğini vurguladı. Bunun ancak kamusal denetime açık ve yerel odakların sisteme katkı yaptığı bir bütçeyle

olabileceğini vurgulayan Konukman, Üçüncü Sanayi Devrimi olarak adlandırdıkları ürünleri özel sektörün yapmasını beklemenin hayal kurmak olduğunu söyleyerek, buralarda yeni Kamu İktisadi Devlet Teşekküllerini (KİT) oluşturmak gerektiğini işaret etti. Eski KİT sistemini savunmadıklarını, daha çok toplumsallaşmayı devreye sokan, kamunun sahte kamulaştırmasının önünü kapatan; ama toplumun özellikle sınıf temelli örgütlerinin ve onların demokratik meslek örgütlerinin denetimde olduğu modelleri tartışmak gerektiğini savunan ve hazır, ısmarlama sanayileşme projelerinin olmadığını

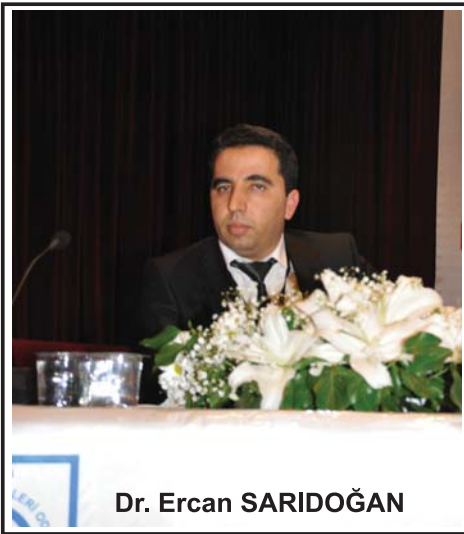
dile getiren Konukman, “Söylediklerimizin makro politikalarla bağlantısını kuramazsak havada kalır. Teknoloji de havada asılı kalır, bunun alt ya da taban bölümü boşa kalır. O taban bölümü makro politikalar zemindir, uzun vadede bunun vergi teşvikleridir, ciddi bir vergi reformudur, servetlerin vergilendirilmesidir. Yani buralarda kaynaklar yaratılmadan, bütün bu söylediklerimiz kâğıt üzerinde, nostaljik niyetlerden öteye gidemez. Bir de mutlaka ithal ikameci sanayinin tamamlanamayan yönünü tamamlamamız lazım. Ara mallarındaki bağımlılığı sona erdirmemiz lazım. Ara mallarındaki bu bağımlılığı sona erdiremeden Türkiye istediği kadar ihracat yapsın, ihracatı patlama yapsın; dahilde işleme rejimi sonuçları bunu gösteriyor; Merkez Bankasındaki uzmanların çalışmaları, anket çalışmaları bunları gösteriyor, Türkiye ürettikçe dışarıya bağımlı hale zaten gelmiş durumda, bu daha da konsolide olur. Bunu yıkmamız lazım” şeklinde konuştu.

Nitelikli İş Gücü Sağlanmalı

Bütün bunların yapılabilmesi için nitelikli iş gücünün mutlaka sağlanması ve beşeri sermaye stokunu geliştirecek çabalara girilmesi gerektiğini vurgulayan Prof. Dr. Aziz Konukman, sübvansiyonların eskisi gibi yapılamadığını, gümrük vergilerinin de istenildiği gibi koyulmadığını ifade ederek, Türkiye'nin dev teknik kadrolarla Dünya Ticaret Örgütü'nde temsil edilmesi gerektiğini savundu. Hindistan ve Çin'in Dünya Ticaret Örgütü'ne binlerce uzmanla katıldığına dikkat çeken Konukman, Türkiye'nin bazen temsil bile edilmediğini, Hindistan'ın sınırlı haklarıyla

ilgili müthiş bir ticari kavga verdiğini anlattı. Yasal düzenlemelerle oradaki boşlukların aşılması gerektiğini, böylece teknoloji transferini olanaklı kılacağını bazı kapıların açılabileceğini işaret eden Konukman, “Bunları açamazsanız adamların her türlü kontrollü teknoloji transferine 'evet' demek durumunda kalırsınız. Teknoloji de gelir, muazzam bir üretim üssü de olur burası. Otomobilde olmadı mı? Yani otomobil ihracatımızın patlamasının nedeni o değil mi? Buranın üs olması, katma değer nerede, AR-GE'yi kim yapıyor? Taşeron bile değilsiniz! Bakın AR-GE'de taşeron bile değilsiniz, meta zincirinde taşeronsunuz!” dedi.

Dr. Ercan SARIDOĞAN

TEKNOLOJİ ODAKLI BİR SANAYİ ŞART

Dr. Ercan Saridoğan ise küresel krizin imalat sanayi üzerindeki etkilerini istatistiksel verilerle ortaya koyarak, krizin sonuçları açısından bakıldığında belirsizliğin ve güvensizliğin risk primlerini ve finansman kanallarını olumsuz etkilediğini kaydetti. Bunun talebe ve arza yansımaları tüm dünya ve Türkiye ekonomisini, devamında da sektörleri etkilediğini belirten Saridoğan, “Bizim burada politika önerisi olarak söyleyeceğimiz şey; bundan sonraki, gelecekteki krizlerden imalat

sanayinin ve Türk sanayisinin daha az etkilenmesi için elbette imalat sanayinin öncelikle teknoloji ve inovasyon odaklı, yüksek katma değer yaratan, rekabet gücünün artırılması, ihracat hedef pazarların çeşitlendirilmesi ve hâkimiyet sağlanması, ara girdi ve finansman açısından dışa bağımlılığın azaltılması, iç pazarın güçlendirilmesi, imalat sanayinin ve Türkiye ekonomisinin gelecekteki krizlerden daha az zararla geçmesine imkân verecek” diye konuştu.

YENİ BİR SAYFA AÇILMALI

Kongrenin birinci günü “Krizde Türkiye Sanayisinin Durumu ve Geleceği-II” başlığıyla yapılan dördüncü oturumun başkanlığını Gıda Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Atakan Günay yaptı. Oturuma konuşmacı olarak; Araştırmacı Yazar Mustafa Sönmez ve ODTÜ Endüstri Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Çağlar Güven katıldı. Mustafa Sönmez, İstanbul'daki sermayenin kulağını yeniden Batı'ya dönerek beklediğini, bu bekleyişin Türkiye'ye zaman kaybettiğini belirterek, işsizliğin yüzde 20'lerde gezindiği bir ülkede emek hareketinin bekleyecek zamanı olmadığını vurgulayarak, “Emek cephesi olarak bizim yeni bir sayfa açıp, yeni bir rota yakalamamız gerekiyor. Buradan da iş,

aş, yoksulluk ve çok tehlikeli milliyetçi çatışmalara müdahil olabilecek bir programa ihtiyacımız var” dedi.

Prof. Dr. Çağlar Güven ise planlamanın bir reçete çıkararak körü körüne uygulanmasının yanlışlığına dikkat

çekerek, planlamanın asıl olarak politika üretme faaliyeti olduğunu ve bir sistem yaklaşımı ile ele alınması gerektiğini savunarak, “Bütüncül ve holistik bir yaklaşım olmadan bir parçayı alıp planlayamazsınız” diye konuştu.

“EMEK CEPHESİ OLARAK YENİ BİR SAYFA AÇMALIYIZ”

Mustafa Sönmez konuşmasında 2001 krizinden günümüze imalat sanayi yatırımlarının bölgesel analizini yaptı. Ülkeler için sadece büyümenin ve sanayileşmenin yetmediğine dikkat çeken Sönmez, büyümenin ve sanayileşmenin mekânsal dağılımının da dengeli olması gerektiğini; aksi takdirde ekonomik sorunların yanında çok ciddi sosyal ve siyasal sorunların çıktığını vurguladı. Sanayileşme ve büyümenin yanı sıra bölgeler arasında uçurum yaratmayacak bir büyüme sorununun da mutlaka

gündemde yerini alması gerektiğini savunan Sönmez, I. Sanayi Planı ile beraber sanayinin gelişiminin Anadolu'ya yayıldığını, bölgesel bazda gelişimin hedeflendiğini, ekonomide devlet işletmeciliğinin olduğunu ve bunun bölgeler arasındaki dengeliğin uçurum boyutuna ulaşmasını önlediğini örneklerle anlattı. Fakat 1980 yılının ciddi bir kırılma yarattığını, kamu işletmeciliğinin ve devletin ekonomiye müdahalesinin geri çekildiğini, “dalının budağının koparıldığını” ve bölgelerde faaliyet gösteren KİT'lerin ya kapatıldığını ya

da özelleştirildiğini belirten Sönmez, özelleştirmeleri yapanların ve bu kurumların kapatılması kararlarını verenlerin geride bu kadar büyük sorunlar bırakacaklarını ve olayın boyutlarını göremediklerini “Böyle bir miyop davranış içine girmişlerdir” ifadeleriyle dile getirdi.

“Kamunun Kapısını Çalacağız”

Türkiye’de sanayileşme, sermaye birikimi, istihdam ve gelişme olacaksa kamunun işin içine girmek zorunda olduğunu öne süren Sönmez, çünkü özel sektörün sanayiye terk ettiğini ve bölge meselesinin ise hiç umurunda olmadığını söyleyerek, “Yani bir kapitalist bölge meselesini niye kendine dert edinsin? Kapitalist için bir üretim nerede en az maliyetle kotarıp, en yüksek fiyatla satılıyorsa seçilmesi gereken yer orasıdır. Onun kalkıp da Doğu, Güneydoğu ya da Orta Anadolu, Doğu Karadeniz’i geliştirmek gibi bir derdi olamaz. Dolayısıyla bölge ayağı da bizi dönüp dolaşıp kamunun kapısını çalmaya götürüyor” dedi. Ağırlığı enerji yatırımları olan GAP yatırımlarının tek başına yakıcı hale gelen istihdam sorununu çözemediğini, bu nedenle daha farklı politikalara ihtiyaç olduğunu savunan Mustafa Sönmez, bölgeyi yeniden ayağı kaldırmak için çok ciddi kamu müdahalesi gerektiğinin altını çizdi. İstanbul’daki

sermayenin kulağını yeniden Batı’ya döndüğünü, “kopan film yeniden yapıya da işimize baksak tekrar” anlayışıyla beklediğini, bu bekleyiş içinde kendilerinin yanında Türkiye’ye de çok ciddi kan ve zaman kaybettirdiklerini belirten Sönmez, işsizliğin resmi olarak yüzde 15, gayri resmi olarak yüzde 20-25’lere çıktığını işaret ederek, “Bütün beklentilerine rağmen hissedilebilir iyileşme yok ve yine tamamen kulaklar, antenler kopmuş olan filmi yeni baştan yapılandırılması ve hayatın devam etmesi üstüne kurulu. Bizim bunları bekleyecek halimiz yok! Gerçekten emek cephesi olarak bizim yeni bir sayfa açıp, yeni bir rota yakalayıp buradan iş, aş, yoksulluk, bütün bu önümüze gelen çok tehlikeli milliyetçi çatışmalara müdahil olabilecek bir programa ihtiyacımız var” dedi.

“Merkezi Planlama İsteyeceğiz”

Konuşmasında kalkınma ajanslarına da değinen Mustafa Sönmez, bölgeler arasındaki eşitsizliğe karşı neoliberal Avrupa’dan ithal edilen kalkınma ajanslarının her şehrin marka şehir olmasını ve rekabete girmesini getirdiğini, buradan bir yere varılamayacağını savunarak şöyle konuştu: “Kalkınma ajansı, ondan sonra markalaşma, şehirlerin birbirleriyle yarışması, bunların hepsi neoliberalizmin hurafeleri, buralardan

bir yere varılmaz. Bunları elimizin tersiyle atacağız ve biz demokratik, merkezi bir planlama isteyeceğiz. Demokratik, merkezi bir planlamayla beraber kamu müdahalesini isteyeceğiz. Buradan devamla daha etkin bir harcama ve vergi politikası; yani kaynaklarımızı biz kendimiz yaratırız. Bu ülkede bütün bu gelişmeleri sağlayacak değer ve zenginlik var; ama adil bölüşülmemiş durumda. Biz dünyanın en dehşetli ve kötü bölüşüme sahip ülkesiyiz. Meksika ve Türkiye geliri en adaletsiz bölüşen ülkelerdir. Vergi yüzde 70 dolaylıdan almıyorsa bu diğerlerinden alınmadığı içindir. Bu kadar yoksulluk varsa madalyonun öbür yüzünde bu kadar zenginlik olduğu içindir. İnsanlar durduk yerde yoksul olmazlar. Kaynak var; yeter ki almayı bilin! Kullanamıyorlar; yani ellerindekini saçtılar, savurdular. Bankaları sattılar, oradaki nakitlerini şimdi Türkiye’de bile değerlendirmiyorlar. Bu kaynaklar var, bu kaynaklara müdahale edilecek, bunlar kamu kontrolüne alınacak, demokratik merkezi bir planlamayla ihtiyacımız olan hem inkıttaa (kesintiye) uğramış sanayileşme ve gelişme sürecini; ama bunu sınıfsal ve bölgesel bazda adil bir düzeye çekecek şekilde yapmamız lazım ve yapacağız.”

“BÜTÜNCÜL BİR PLANLAMA ANLAYIŞI OLMALI”

Prof. Dr. Çağlar Güven ise piyasalar konusunda ve iktisadi faaliyetlerde çeşitli amaçlar ileri sürülse de “elimizdeki kaynakları en iyi nasıl dağıtır, tüketir ve kullanırız” sorusu olan optimal kaynak tahsisinin merkezi bir soru olduğuna dikkat çekerek, bu soruya planlama yoluyla nasıl yaklaşılacağı konusunda çeşitli yöntemler olduğunu belirtti. Makro, bölgesel ve sektörel planlama ile kümeler, havzalar ve stratejik gruplarda planlama sorunlarının öne çıktığını

kaydeden Güven, planlama sorusunun kavramsal olarak ele alınması durumunda ne yapılacağına ve nasıl yapılacağına karar verilmesi gerektiğini vurguladı. Son 30 yıldır kaynak tahsisi kararlarının piyasa tarafından alınacağı kabulünün olduğunu söyleyen Güven, “ne yapmalı” sorusunun piyasalara havale edildiğini işaret ederek Endüstri Mühendisliği Bölümü olarak kendilerinden “nasıl yapılacağı” üzerine odaklanmalarının beklendiğini, söylediklerinin dinlenip

dinlenmediğinden de emin olmadıklarını belirtti. Serbest piyasayla artık optimum refaha ulaşma imkânının ortadan kalktığını savunan Çağlar Güven, müdahale edilmezse piyasaların çöküşünün önlenemeyeceği uyarısında bulunarak, planlamanın da burada devreye girdiğini işaret etti. Piyasaların kısa görüşlülüğü nedeniyle balonlar oluştuğunu, buna “köpük” de denildiğini, 2007’de Wall Street’te oluşan köpük mali krizinin buna örnek gösterilebileceğini belirten Güven; ama asıl balonun ne olduğunun söylenmediğine dikkat çekerek, “Balon yarını bugünden tüketmek demektir aslında, yani balon geleceği yağmalamak anlamına geliyor. Bence asıl büyük balon Endüstri Devrimi’nden beri şişmekte olan endüstri balonudur. Biz 200-300 yıldır bir balon şişiriyoruz, o balon patlıyor aslında. Yani çevrenin ve iklimin suratımıza dayadığı şey o balonun patladığı gerçeğidir aslında ve biz bundan sonraki bütün iktisadi tasarruflarımızı bu yeni şartlar altında yapmak zorundayız. Bunu tabii bu piyasa iktisatçıları cesaret edip de dile getiremiyorlar kolay kolay. Şu anda bütün arayışlar buradan nasıl çıkış buluruz konusunda. Bizim mühendis olarak yaptığımız iş bu; 200 yıldır dünyayı yağmalamakla meşgulüz! Yani başka bir şey yapmıyoruz ki, balonu şişiren aslında içinde yaşadığımız sistem, uygarlık” diye konuştu.

Serbest piyasa iktisatçılarının bugün ağız değiştirdiğini, bundan böyle optimal kaynak tahsisinin planlama olmadan gerçekleşmesinin mümkün olmadığını savunan Güven, artık dışsal maliyetleri de etkileyerek fizibilite ya da fayda maliyet analizlerinin yapılması gerektiğini belirtti. Verimlilik ve operasyonel rasyonelasyonun yeniden gündeme geleceğini ve “ne yapmalı” sorusunun “nasıl yapmalı”dan daha önem kazandığını öne süren Prof. Dr. Çağlar Güven, planlama konusunda şöyle konuştu: “Buna politika üretme diyelim. Planımızı yaptık,

yarından itibaren uygulamaya başlıyoruz. Üçüncü gün şunu, dördüncü gün bunu yapacağız... Eğer böyle yaparsanız zaten başınız derde girer. Yani planlama böyle bir reçete çıkartıp da körü körüne uygulamak gibi olursa bence yanlış olur. O bir felsefe, süre giden bir süreç, aslında bir politika üretme. Politika üretme faaliyeti çok çok önemli bugün artık dünyada. Planlamanın asıl görevi de bu politika analizini yaparak planlama. Her katmanda ve seviyede ciddi planlama ihtiyacı olduğunu düşünüyorum. Burada bir sistem yaklaşımı, yöneylem araştırmasında temel olan sistem düşüncesi diyoruz. Böyle bütüncül ve holistik bir yaklaşım olmadan bir parçayı alıp planlayamazsınız. Sonra da matematiksel modellemenin çok önemli olduğunu düşünüyorum.”

AR-GE’yi Ancak Kamu Yapar

Planlama yapılacaksa eğitimin önemli olduğunu ve teknik bir kapasitenin olması gerektiğini vurgulayan Çağlar Güven, Türkiye’de eğitimin piyasada alınıp satılan bir hizmet durumuna düşürüldüğünü, oysa eğitimin kamusal bir mal olduğunu ifade ederek, “Elektrik ışığı gibi, şu ışık beni de aydınlatıyor, sizi de aydınlatıyor. Yani eğitim de öyledir, toplumun tamamını aydınlatan bir şeydir ve bu pozitif dışsallık üreten kamu malları aslında iktisat teorisi bunların arzının hep eksik olduğunu söyler. O eksik arzı optimale getirmek için mutlaka bunu kamunun temin etmesi gerekir, bunları unuttuk” dedi. AR-GE faaliyetlerinin

de faydası herkese yansıdığı için kamusal bir mal olduğunu ve kâr amacıyla üretilebilecek bir şey olmadığını söyledi. Avrupa’daki fizik enstitülerinden örnekler veren Güven, Türkiye’de AR-GE’yi ancak kamunun yapabileceğini, bilgiye dayanarak zengin olabilen bir burjuvazimizin olmadığını, olsaydı belki yoksulluğun büyük ölçüde aşılabileceğini öne sürdü. Bilgiye dayalı katma değer Türkiye’de sıfır mertebesinde olduğunu vurgulayan Güven, “Neticede temel bilgi üretimi de yok, bilime talep de yok. Üniversitelerin fen bölümlerine bakıyorsunuz, kontenjanları boş. Bize iyi öğrenci geliyor; ama mühendislik temel bilim değildir ki! Temel bilim üretmezsiniz mühendislikle, yani mühendislikle gide gide bizim geldiğimiz yere gelirsiniz. Entelektüel kapasitesi sermayesini oluşturmayan bir toplum ne yapabilir ki? Bu düzende üniversite olunmaz, böyle bir toplumda üniversite olmaz. YÖK bir kere zaten piyasa koşullarına göre, eğitim politikası diye bir şey yok üniversitelerde. Araştırma politikası hiç yok, hiçbir üniversitede araştırma politikası adı altında hiçbir şey bulamazsınız. Yetişen pırl pırl gençlik diye bir laf dolaşüyor ortalıkta. Bunlar nerede bilmiyorum. Matematikte, temel bilimlerde biz dünyada aşağı yukarı sonucuyuz. Kestirme çözüm de yok, eğitim olmadan toplumun kendini geleceğe taşınması fonksiyonunu icra etmesi mümkün değil. Gelecek için iyimser olmak çok zor arkadaşlar” dedi.

